

'Scènes uit een huwelijk' raakt iedereen

Theater

Toneelgroep Amsterdam speelt al sinds seizoen 2004/2005 'Scènes uit een huwelijk'. Nog steeds stroomt het publiek toe. Niet alleen in Nederland.

Door **Joke Beeckmans**

Je kunt mij 's nachts wakker maken en ik ben Johan", zegt acteur Alwin Pulinckx. „De voorstelling staat op mijn harde schijf geschreven." Tien jaar geleden speelde hij voor het eerst de rol van de jonge echtgenoot in *Scènes uit een huwelijk* - de langst lopende productie van Toneelgroep Amsterdam. 50.000 toeschouwers zagen het stuk inmiddels.

Na tien jaar en 130 voorstellingen in acht verschillende landen, begon de voorstelling deze week in Amsterdam aan een jubileumtournee.

Toen regisseur Ivo van Hove aan de voorbereiding begon, was het een rumoerige tijd. „We zaten in de naweeën van 9/11 en Theo van Gogh was net vermoord. Amsterdam was ontredderd." Met *Scènes uit een huwelijk* wilde hij de stad „een beetje warmte, een schouderklopje" geven.

De voorstelling, op basis van de gelijknamige televisieserie van Ingmar Bergman volgt Johan en Marianne in verschillende fasen van hun stormachtige huwelijk. Van Hove laat drie acteurskoppels van verschillende leeftijden tegelijkertijd een levensfase spelen. Zo wil hij een voortdurende blik op zowel verleden, heden als toekomst houden. Het publiek verplaatst zich in drie groepen van het ene naar het andere koppel.

De dagbladen, waaronder dit, waren destijds kritisch. Recensenten vonden het stuk chaotisch, particulier en misten maatschappelijke relevantie. Maar het publiek stroomt al tien jaar toe. „De herkenbaarheid is groot", verklaart Van Hove. „Er is altijd iets wat je raakt in de perikelen van het stel. Iedereen heeft immers een relatie of wil er een, hoe jong of oud je ook bent."

Dat de voorstelling aankomt, ziet acteur Pulinckx vaak al tijdens de voorstelling. „Koppeltjes gaan naar elkaar wijzen of schuiven dicht

naar elkaar toe. Het is ook de enige voorstelling waarbij ik regelmatig huilende mannen zie."

„Brilliant theatre", schreef *The Guardian*, „Bergman magistralement adapté", kopte *Le Nouvel Observateur*. De ontroering is volgens Van Hove in alle landen gelijk. „Dat is het wonderlijke van deze voorstelling. We vertellen blijkbaar een universeel menselijk verhaal. Bergman heeft een modern meesterwerk afgeleverd, dat iets essentieels vertelt over de mens in de twintigste eeuw." Volgens Van Hove is het „een van de meest toonaangevende werken" uit zijn carrière.

Langlopende producties, zoals ook *Romeinse Tragedies* (sinds 2007) en *Angels in America* (sinds 2008) - vorige week nog met succes gebracht in New York - hebben financiële voordelen en zorgen volgens Van Hove voor „een grote publieksverbreding". Ook artistiek zijn ze goed voor het gezelschap. Van Hove: „Je ontdekt en hoort steeds nieuwe dingen. Zoals goede wijn worden voorstellingen steeds beter." Bij de allererste try-out duurde *Scènes* nog 5,5 uur, nu is Toneelgroep Amsterdam na 3,5 uur klaar. De acteurs blijven volgens Van Hove scherp door de open tekst en zijn losse regie. „Ik noem *Scènes* vaak een freejazzvoorstelling. Er is veel ruimte voor improvisatie."

Pulinckx probeert iedere voorstelling „goed te beseffen dat het publiek er voor de eerste keer is". Zelf is hij in tien jaar tijd natuurlijk ook veranderd. „Ik was bij de eerste voorstellingen nog een enorme spring-in-'t-veld en dat neem je mee op het podium. Johan en ik zijn in de loop der jaren een stuk rustiger geworden." De rol had ook invloed op zijn leven. In 2005 had hij een relatie met zijn tegenspeelster Karina Smulders. Van huwelijksplannen was na het seizoen geen sprake meer. „Ik ben bang dat ik ze uit elkaar geregisseerd heb", zei Van Hove toen tegen deze krant.

„In 2005, op mijn 24ste, was er niet zoveel verschil tussen mij en de jonge Johan", zegt Pulinckx nu. „Ik was nog net zo naïef als hij in de liefde", lacht hij. „Mijn collega's grappen nu dat ik onderhand maar eens een van de oudere Johanen moet gaan spelen."

Scènes uit een huwelijk door Toneelgroep Amsterdam. Tournee t/m 19/12. inl: tga.nl

Alwin Pulinckx en Suzanne Geleens. **huk** speelt dit seizoen de jonge Johan en Marianne in *Scènes uit een huwelijk*. FOTO: JAC. VRIJENBERG/EL2

